Прощальний зошит

"Ой, не підводиться рука…"

Ой, не підводиться рука
Узяти пензля і палітру.
Душа у піжмурках блука
І прислухається до вітру.

О вітре, вітре з України,
Що ти там бачиш, розкажи;
Чи не зустрів мою дружину,
Розп’яту сумом на кряжі?

Чи не підгледів на очах
Дорогоцінну ту сльозину,
Що приховала біль і жах,
В розмові тішачи дитину?

"Мені приснилася весна…"

…Мені приснилася весна
З зеленим шумом і піснями,
Земля, вся квітами рясна,
Й Дніпро з розкішними лугами.

Я чув крізь грати солов’я —
І серце він мені стривожив.
І співом хтів одлунить я,
Та голос мій ланцюг зубожив.

А він співав до забуття,
І нашу камеру убогу
Будив до справжнього життя —
На вільну закликав дорогу…

Я раптом кинувсь до вікна,
Побачив – ґрати із безодні,
За ними ніч, зима сумна
Й штики вартівників холодні.

"Куди ти, вітре…"
– Куди ти, вітре,
Летиш так пильно?
Побудь зо мною,
Мене візьми…

– На Україну
Лечу я вільно,
До сонця-ласки
З цієї пітьми.

Тому я граю
В могутні сурми,
Бо розірвав я
Льодяний ськов,

Бо переміг я
Крижані тюрми,
І ось я вільний,
Я – вітер знов.

Поглянув сумно
Йому я в спину
Й гукнув щосили
Йому услід:

– Як долетиш ти
На Україну,

То передай їй
Палкий привіт.

"Сіро в небі, згасли зорі…"

Сіро в небі, згасли зорі,
Глухо стогнуть чайки в морі,
Хвиля груди підійма.

Промінь боязко прогляне,
І надія-квітка в’яне,
Розпач душу обійма.

І встають палкі питання:
Коли скінчаться страждання,
Повернеться серцю міч?

Розійдуться чорні хмари,
Розіллються сонця чари
І порветься глупа ніч?

Та мовчить природа-мати,
Більше ж ні в кого спитати,
Я самотній, я один.

Лиш навкруг безкрає море:
З кимсь таємно гра-говоре,
Вириваючись з глибин.

Я підслухав тую мову —
Грізну, горду і чудову —
Про невпинну боротьбу.

Про щасливу перемогу,
Чорних сил сумну тривогу,
Божевільство і ганьбу.

Кошмар
"Ха-ха!" – нема кому сказати,
Ані води подати!..
Такий тут милий край.
Це Долі – щедрий пай.
Лежиш добу в нестямі
Чи то в труні, чи в ямі.

Жара, кошмар, одчай…
Аби цитрини в чай!
Ха-ха! Де хина, хина?
Не привезла дружина?
А лікарі що кажуть?..
Зі мною поруч ляжуть?
Який тут милий край, —
Без ліків умирай.

Як хочеться цитрини —
В ній, кажуть, вітаміни…
Заснуть та переспати
Жарю оцю прокляту,
Поки діждусь я хини
З аптеки України.
Ах сон, вседужий сон,
Візьми мене в полон.

"Сміється сонце до землі…"
Сміється сонце до землі,
Цілує лагідно і гріє,
Земля закохана у млі —
Неначе в чарах туманіє.

Весна, подумав я, весна…
Але прийдеш ти не для мене.
Не розімкнеш мого вікна,
На свято не візьмеш зелене.

І не сплетеш мені вінка,
Не заспіваєш про кохання,
Про те, як дівчина стрункa
Дарує трунок свій – зідхання…

Сміється сонце до землі,
Промінням лагідно цілує,
Один мій шлях стоїть у млі,
Його неволі дух чатує.

"Хоч би татусь прибув з заслання…"
"Хоч би татусь прибув з заслання,
Хоч би прибув на час розстання
Й матусю визволив з труни!"

О жах, які кошмарні сни!
О де ти, що керуєш світом,
За що караєш, ніби кат?
Верни батьків до рідних діток,
Родинам сльози осуши.
Не муч, не муч малих сиріток;
Свою жорстокість – залиши!

"Чи я забуду тут, в неволі…"
Чи я забуду тут, в неволі,
Тебе, осонцена блакить,
І вас, мої стрункі тополі,
Що звикли з небом говорить?

Цей колір ливсь – з весняних соків,
Як довга і солодка річ.
І я з дитячих милих років
Його спивав і день і ніч.

На хвилях плинув я чудових
З просторів моря і степів,
В зірках купався смарагдових,
Лазур’ю в хмарах пломенів.

"Нависли хмари грози і крови…"
Нависли хмари грози і крови,
Закрили сонця правдивий світ.
І громи смерти уже готові
Ударить землю, вселити гніт.

І почорніли земельні груди;
П’явки, гадюки без міри пруть.
І притаїлись лякливо люди,
Когось чекають, чогось-то ждуть.

А духи смерти, неначе тіні,
Літають тихо і сіють зло.
І нижче хмари спустились сині,
І сонце в спокій кудись зайшло…

Дружині
З листів Твоїх я ясно бачу
Життя і настроїв криву —
То раптом вибухне нервовість плачу,
То ласка свіжістю запахне наяву…

Тяжкі на нас ці впали роки.
За що така химерна долі гра?

А як хотілося пірнуть в життя потоки
Й гукнути: "Слава!" – переможно...
Праці!
Хотілось, як повітря. Праці!
Щоб, задихаючись, творить для всіх, "для мас".
Та хтось позаздрив нам у "дивному палаці"
І погасив цей творчий наш екстаз.
Мене заслали – сам не знаю за що.
За Україну, що я син її...